

**ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΣΤΗ
ΣΚΙΑ
ΤΩΝ
ΒΡΑΧΩΝ**

**ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟΝ
ΑΝΔΡΕΑ
ΛΕΝΤΑΚΗ**

1935-1997

ΘΕΑΤΡΑ ΒΡΑΧΩΝ ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ - ΑΝΝΑ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

**ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ,
ΜΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΔΟΥΛΩΤΗ,
ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΗ ΨΥΧΗ.**

Τότε που η Δημοκρατία, μέσα σε ένα ομηκλώδες μεταπολεμικό τοπίο μετρούσε τους ανθρώπους της και η πλειοψηφία του πνευματικού κόσμου σιωπούσε, φωνές σαν του Ανδρέα Λεντάκη έδειχναν πως δεν είχαν στερήσει ακόμα οι αντιστάσεις και πως ο αγώνας για τα ιδανικά της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της δικαιοσύνης και της ανθρωπιάς υπερτερούσε σε βαθμό που εκμηδένιζε την αξία αυτής της ίδιας ζωής. Μεταπολίτευση και ελπίδες αναγέννησης για την πολύπαθη χώρα. Ακούστηκε πως “Τα καλύτερα παιδιά κουράστηκαν και μείνανε στο σπίτι”. Ο Ανδρέας Λεντάκης όμως ήταν παρών. Με νέες μάχες για την αυτοδιοίκηση, με συγγραφή κειμένων και μελετών, με δυναμική παρουσία στην επιστημονική κοινότητα, με έντονη κοινοβουλευτική δράση. Δίπλα στους προβληματισμούς της κοινωνίας, δίπλα στη νεολαία της αναζήτησης, δίπλα στον άνθρωπο. Μέσα στη ζωή. Με ένα έργο πολυσχιδές, που και σε πνευματικότητα και σε αγωνιστικότητα μένει παρακαταθήκη για τις επόμενες γενεές. Και ναι, 25 χρόνια μετά ο Ανδρέας Λεντάκης είναι παρών στον τόπο, στις καρδιές των απλών ανθρώπων που γεύονται τους καρπούς του μόχθου του, γιατί κληροδότησε θεσμούς στο πανελλήνιο, που διευκόλυναν και αναβάθμισαν την καθημερινή τους ζωή, την έκαναν ποιοτικότερη και αποδοτικότερη.

Ξεχωρίζουμε τους 5 σπουδαιότερους θεσμούς ανάμεσα σε ένα πλήθος άλλων, οι οποίοι καταγράφονται σε προσωπικά του αρχεία, του δήμου Υμηττού και μαρτυρίες συγχρόνων του πολιτικών, δημάρχων και επιστημόνων.

1. Ε.Α.Π (Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο)
2. Κ.Α.Π.Η (Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων). Δόθηκαν αργότερα σε δήμους ονομασίες όπως «Λέσχες Φιλίας» κ.α.
3. Θέατρο Βράχων Υμηττού-Βύρωνα, μετονομασθέν «Μελίνα Μερκούρη».
4. «Φροντίδα στο Σπίτι», Πρόγραμμα μετονομασθέν «Βοήθεια στο Σπίτι».
5. 11 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ (1979-1989)
6. Πιλοτικά, διακρατικά Προγράμματα Πρόληψης από τη χρήση τοξικών ουσιών στα γυμνάσια του Δήμου. Ανάγκη και σκοπός να παραμείνουν στη συλλογική μνήμη τα έργα αυτά, άφθαρτα κι αλώβητα από σκοπιμότητες μικροπολιτικής, ζηλοφθονίας και ματαιοδοξίας, γιατί είναι έργα πολιτισμού, γιατί το κάθε τι ήταν πολιτισμός για τον Α. Λεντάκη, τα έργα και οι θεσμοποιήσεις τους, τα πεδία των ιδεών, τα κοινωνικά του οράματα, οι πνευματικές και οι πολιτικές συγκρούσεις και αναμετρήσεις. Ήθελε την αριστερά να είναι πολιτισμός, την πολιτική να είναι πολιτισμός, την Αυτοδιοίκηση, το Κόμμα, τους θεσμικούς ρόλους, τη ζωή την ίδια και τις ανθρώπινες σχέσεις.

Και για έναν όμως ακόμη λόγο, να μην επιτρέψουμε να τα οικειοποιούνται άλλοι, άσχετοι με τη δημιουργία τους, στηριζόμενοι στη γενικότερη αρχή περί βραχυπρόθεσμης μνήμης. Το γεγονός ότι ο Α. Λεντάκης δεν συνήθιζε να τοποθετεί μαρμάρινες επιγραφές με το όνομά του στα έργα της πλούσιας, παραγωγικής αυτοδιοικητικής του περιόδου για λόγους αισθητικής και ιδεολογίας, δεν επαρκεί για σχέδια.

Αυτό το έργο διαφυλάττουμε, κάνουμε ευρύτερα γνωστό και αυτόν τον αγώνα συνεχίζουμε στο Ίδρυμα Πολιτισμού και Εκπαίδευσης «Ανδρέας Λεντάκης», που θεωρεί χρέος του να υπηρετεί το σκοπό της παιδείας και του πολιτισμού με τις εύστοχες δράσεις του και να προσφέρει στο ακέραιο την πολιτική, πνευματική και διαχρονική συνεισφορά του Ανδρέα στην κοινωνία και τις νέες γενιές. Τις γενιές που διψούν για πρότυπα σαν αυτό που ενσαρκώνει ο Λεντάκης με την αδιαπραγμάτευτη στάση αρχών, την ευαισθησία, την ανθρωπιά, την υψηλή καλλιέργεια και το αδογμάτιστο. Και συνεχίζει αυτή η προσωπικότητα, που υπήρξε ένας σπάνιος συγκερασμός θεωρίας και πράξης, όχι μόνον με την παρουσία του, αλλά και με την απουσία του να συνθέτει και να ενώνει, να εμπνέει και να συγκινεί, γιατί έδειχνε το δρόμο, που είμαστε υποχρεωμένοι να ακολουθήσουμε, αν θέλουμε την προκοπή του τόπου.

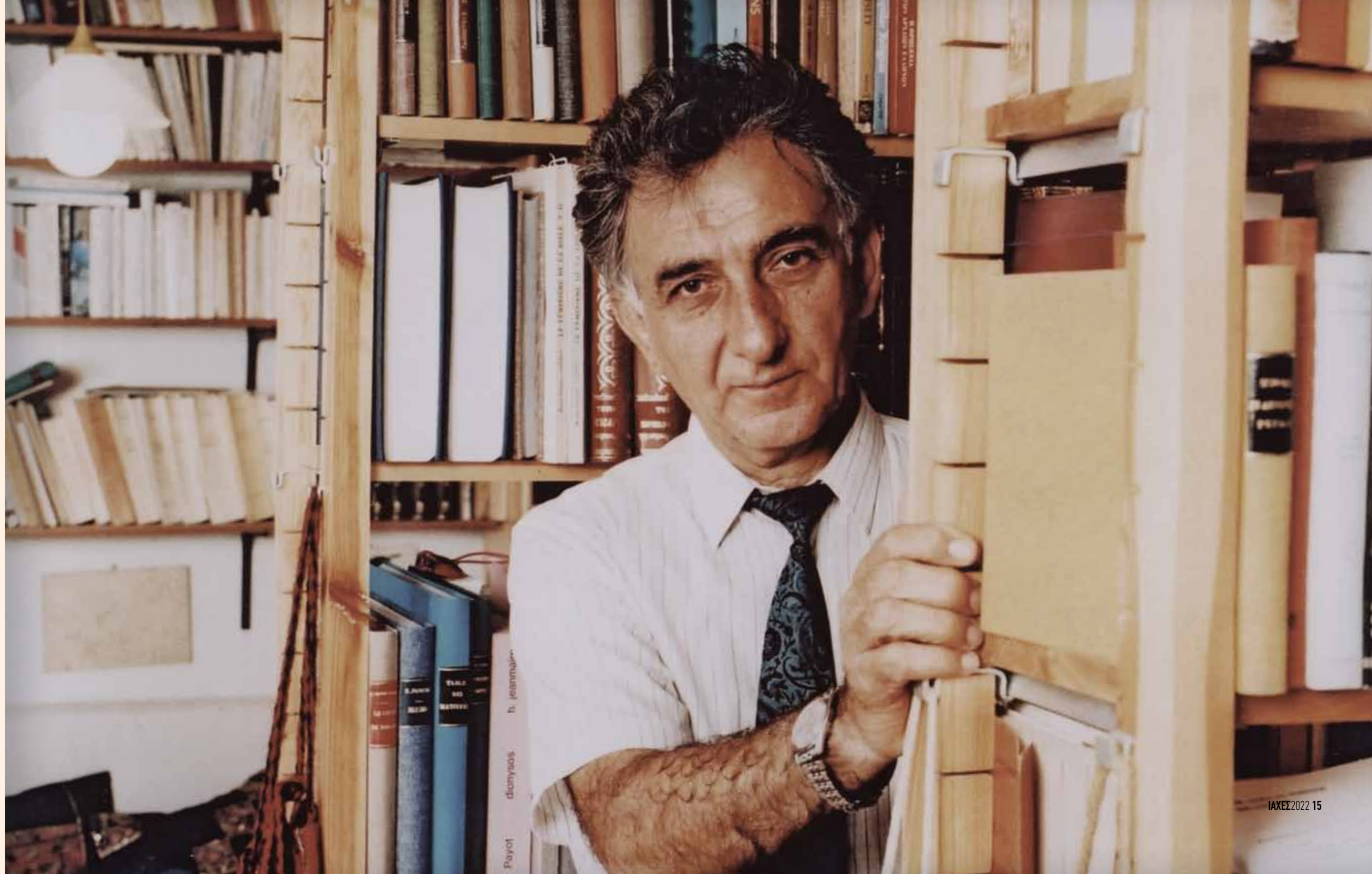
Φωτεινή Σαβουλίδου Λεντάκη
Πρόεδρος Ιδρύματος «Ανδρέας Λεντάκης»
Ψυχολόγος-Φιλολόγος

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

Όταν θα γράφεις αυτό το επιτύμβιο Μηνά
φρόντισε να 'ναι λιτό, δίχως
επίθετα κοσμικά κι επαίνους.
Λίγες λέξεις,
κανένα ρήμα ρητορικό και
την αλήθεια πες.
Δεν είναι μείωση αυτό,
ούτε αντιποικτικό.
Μόνο πως είναι δύσκολο πολύ

Παραγγελία,
Ανδρέα Λεντάκη *Τετρισμός*
Τυπωθήτω-Δαρδανός, (1974) 2008

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

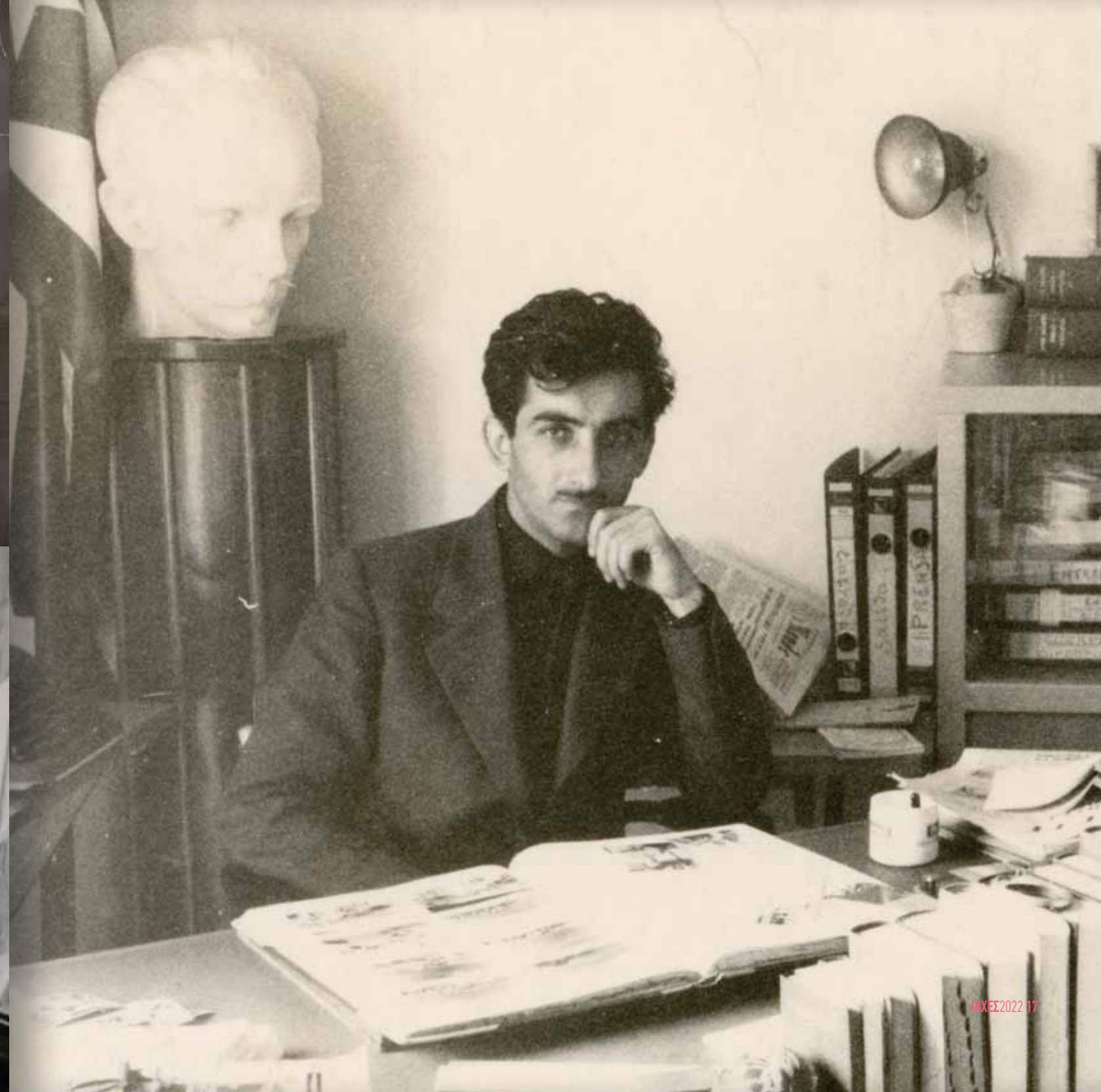
1935-1953

Έλληνας της διασποράς με ρίζες από την Κέρπαθο και την Κρήτη, γεννήθηκε στην Αντίς Αμπέμπα της Αιθιοπίας, όπου και τελείωσε το Γυμνάσιο το 1953 έχοντας αριστεύσει. Υπότροφος της Ελληνικής Κοινότητας, έρχεται για πρώτη φορά στην Αθήνα στα 18 του χρόνια. Περάτωσε τις σπουδές του στο Ιστορικό και Αρχαιολογικό τμήμα της Φιλοσοφικής, διακρινόμενος για την κοινωνική παρουσία και τους αγώνες στο φοιτητικό κίνημα, (εξαιτίας των οποίων του αφείρεσαν σύντομα την υποτροφία), αλλά και για τους γνωστικούς του προβληματισμούς. Άπαιστος ομιλητής πέντε γλωσσών -εκτός της ελληνικής- ήταν βαθύς γνώστης της αρχαιοελληνικής και λατινικής γραμματείας.

1953-1967 ΗΓΕΤΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΩΝ Φ.Κ. ΤΟΥ '50 ΚΑΙ '60

Του 1-1-4 και του 15% (πρόικα στην παιδεία και όχι στη Σοφία, σύνθημα δικής του έμπνευσης), στο οποίο εμφυσά χαρακτηριστικά πανελλήνιου κινήματος συγκεντρώνοντας 1.000.000 υπογραφές.

Η πολιτική του δραστηριότητα ξεκίνησε με την ένταξη του στους αγώνες για το Κυπριακό, και παράλληλα με την δράση του στην παράνομη οργάνωση της ΕΠΟΝ (1955-1958). Το 1958 που αυτοδιαλύθηκε η ΕΠΟΝ εντάχθηκε στη Νεολαία της ΕΔΑ, της οποίας υπήρξε ηγετικό στέλεχος. Γραμματέας του Συλλόγου Φοιτητών της Φιλοσοφικής Σχολής (1955-1957), ήταν από τους βασικούς διοργανωτές του Α' Πανσπουδαστικού Συνεδρίου το 1957 στις εργασίες του οποίου χρημάτισε Γραμματέας. Υπήρξε επίσης Γενικός Γραμματέας του Δ.Σ. του Συλλόγου Εργαζομένων Φοιτητών-Σπουδαστών (1958-1962).

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

Ιδρυτικό μέλος και υπεύθυνος Διεθνών Σχέσεων της ΔΕΣΠΑ (1956-1957), εκπροσώπησε το φοιτητικό κίνημα σε διεθνή συνέδρια (Μόσχα, Πράγα, Κούβα, Λονδίνο, Γκάνα), ενώ στο Παγκόσμιο Forum Νεολαίας της Μόσχας, (1964) εκλέχτηκε Πρόεδρος του Προεδρείου για την διαμόρφωση του τελικού ανακοινωθέντος και των αποφάσεων. Στη συνέχεια με τον Τάκη Μπενά (Γραμματέα της Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη), επισκέφτηκε την Τασκένδη και ξαναγύρισαν στη Μόσχα, όπου επεξεργάστηκαν το σχέδιο Διακήρυξης της ΔΝΛ. Από τα Ιδρυτικά Μέλη της Κίνησης Λαμπράκη και στη συνέχεια της ΔΝΛ (Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη), της οποίας διατελεί ηγετικό στέλεχος μέχρι το 1967. Δούλεψε δραστήρια στον τομέα της διαφώτισης και του εκπολιτισμού. Με τα λεωφορεία των Λαμπράκηδων μεταφέρονται σε όλη την Ελλάδα τα δημοκρατικά και πολιτιστικά αιτήματα της εποχής. Το 1963 εκδίδεται από την Δημοκρατική Κίνηση Νέων «Γρηγόρης Λαμπράκης» το βιβλίο του *Νεοφασιστικές Οργανώσεις στην Νεολαία*. Το καλοκαίρι του ιδίου έτους επιτροπή της Κίνησης με επικεφαλής τον Μίκη Θεοδωράκη επισκέφθηκε τον Γεώργιο Παπανδρέου, τον συνεχάρη για την εκλογή του και κατέθεσε Υπόμνημα για εκδημοκρατισμό, ζητώντας την άμεση διάλυση των παρακρατικών οργανώσεων επιδίδοντας ταυτόχρονα το βιβλίο *Νεοφασιστικές Οργανώσεις* που παρείχε την αναγκαία τεκμηρίωση. Από τους πρωτοπόρους της ίδρυσης του Κινήματος Ειρήνης, που εκφράστηκε με τη δημιουργία του Συνδέσμου Νέων για τον πυρηνικό αφοπλισμό «Μπέρτραντ Ράσσελ» (1962) συνδιοργάνωσε τις απαγορευμένες Μαραθώνιες Πορείες Ειρήνης.

[...] Η βασική ιδέα που μας ένωνε ήταν οι απόψεις μας για τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τον ρόλο του Μαζικού Κινήματος, που το θεωρούσαμε ως τον μοναδικό μοχλό στα χέρια του Λαού για να κατορθώσει να διαφεντεύει τη Μοίρα του και να γράψει Ιστορία. Ομολογώ ότι έναν τέτοιο σύντροφο με τέτοιες ταυτόσημες ιδέες δεν ξαναβρήκα ως τώρα [...]

[...] Κάποτε, στα 1969, και όταν η νεολαία της ΕΔΑ είχε δεν είχε 2.000 μέλη, εμείς οι δυο βασικά (και στη συνέχεια μαζί με άλλους 5-6 συντρόφους) επεξεργαστήκαμε και θέσαμε σε εφαρμογή μια σειρά πολιτικές πρωτοβουλίες, που μέσα σε έξι μήνες ανέβασαν τη δύναμή μας σε 70.000 τακτικά μέλη και την επιρροή μας σε 300.000 νέους και νέες, όπως εξ άλλου το επιβεβαίωσαν και οι δύο γιγαντιαίες Μαραθώνιες πορείες στα 1964 και 1965 με ραχοκοκαλιά τους Λαμπράκηδες. [...]

Μίκης Θεοδωράκης

(Από την ομιλία του στην Κάρπαθο, σε εκδήλωση αφιέρωμα στον Ανδρέα Λεντάκη, Αύγουστος, 2010)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

1965 ΙΟΥΛΙΑΝΑ

Στην ιστορική διαδήλωση που σκοτώθηκε ο Σωτήρης Πέτρουλας, στα «Ιουλιανά» (1965), στοχοποιημένος από την ασφάλεια την ημέρα εκείνη, με την πληροφορία να έχει διαρρεύσει ότι είχε δοθεί συγκεκριμένη εντολή «εξουδετέρωσης» του Λεντάκη, δεν εγκατέλειψε τις πρώτες γραμμές, τραυματίστηκε σοβαρά και μεταφέρθηκε σε κρίσιμη κατάσταση με ρήξη σπλήνας στο νοσοκομείο. Τον Φεβρουάριο του 1966 τού αφαιρέθηκε η ελληνική ιθαγένεια και γίνεται ο πρώτος φοιτητής πολιτικός κρατούμενος, που εκτοπίζεται στην Άνδρο και την Μήλο από την κυβέρνηση Στέφανου Στεφανόπουλου με το πρόσχημα ότι είναι «άπατρις». Ταυτόχρονα του αφείρεσαν το *laissez passer*, ενώ ετοιμαζόταν να φύγει για νέο κύκλο σπουδών στο Παρίσι. Απολύθηκε στις αρχές του 1967. Υπήρξε ο τελευταίος αρχισυντάκτης της φοιτητικής εφημερίδας *Πανσπουδαστική* με την οποία συνεργάστηκε από το 1956 μέχρι την διάλυσή της από τη Δικτατορία το 1967.

1967-1974 ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΗ-ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Γνωστή σε παγκόσμιο επίπεδο η αντιστασιακή του δράση μέσω της θαρραλέας πολιτικής δραστηριότητας που ανέπτυξε στο ΠΑΜ από την πρώτη στιγμή ενάντια στην χούντα των συνταγματαρχών μέχρι την σύλληψή του τον Οκτώβριο του 1967 που του στοίχισε τέσσερα χρόνια φυλακής και εξορίας. Βασανίστηκε άγρια στην Γενική Ασφάλεια, όπου ήταν κρατούμενος σε διπλανό κελί με το Μίκη Θεοδωράκη. Από τη «συγκατοίκηση» αυτή εμπνεύστηκε ο συνθέτης τα τραγούδια του Αντρέα.

Ενόσω κρατούμενος, κατήγγειλε τη βαναυσότητα της χούντας στον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό. Ο βασανισμός του έγινε θέμα συζήτησης στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Εκτοπίστηκε στην Άνδρο και τη Μήλο, αλλά και στην Λέρο (στρατόπεδα Παρθένι και Λακκί) καθώς και στον Ωρωπό.

[...] ΚΕΛΙ ΑΡ.3.

Το κελί των γυναικών. Στον τοίχο κολλημένες φωτογραφίες παιδιών. Το γυναικείο άρωμα κρέμεται από το ταβάνι. Πλησιάζω το παράθυρο. Ο φωταγωγός. Η ταράτσα. Ο θόρυβος των γραφείων. Οι άγριες φωνές. Χτυπά. Πλάι στο αποχωρητήριο, το πρώτο μου κελί. Ο *ιούδας* ανοιχτός. Βάζω βιαστικά το μάτι. Ο Αντρέας! Υποχωρώ. Ένα μάτι με παρατηρεί. Μετά μεγαλώνει. Μπαίνω στο «μέρος». Χτυπά τον τοίχο συνθηματικά. Ξαναβγαίνω. Μια γρήγορη ματιά. Ο Αντρέας καθισμένος κατάχαμα, χορεύει! Μέσα στο κελί ετοιμάζω το Μορς των φυλακών. ΑΒΓΔ-ΕΖΗΘ-ΙΚΛΜ κ.λπ.. Χτυπάς πρώτα τη σειρά της ομάδας και στη συνέχεια τη σειρά του γράμματος μέσα στην ομάδα. Το απόγιομα πετώ το χαρτάκι από την τρύπα του ιούδα. Μετά ξαπλώνω πλάι στον τοίχο κι αρχίζουμε το κουβεντολόι. Ο Αντρέας μου διηγήθηκε τη δράση του και τη σύλληψή του. Τις ανακρίσεις και το μαρτύριό του πάνω στην ταράτσα. «Με χτυπούσαν με μικρούς σάκους γιομάτους με άμμο στο κεφάλι, γιατί γνώριζαν πως είχα μετατραυματική επιληψία...». Ο Λάμπρου αγαπούσε και θαύμαζε το «κεφάλι» του. «θαυμάζω τους Λαμπράκηδες σου, μου έλεγε. Έχουν όλοι θαυμάσιο μυαλό. Ο Μανωλάκος, ο Λεντάκης... Την άλλη μέρα μου φέρνουν τον θέμο, τον πρώτο μου σύντροφο στην παρανομία. Μεγάλη χαρά. Ως το βράδυ μου διηγείται. Τα νέα της παρανομίας κι ύστερα τα νέα της Ασφάλειας δεν έχουν τέλος.

Το βράδυ χτυπούν στην ταράτσα. Ο Αντρέας με ειδοποιεί πως πρόκειται για κάποιον Λαμπράκη. Ουρλιαχτά. Η καρδιά μου πάει να σπάσει. Πότε επιτέλους θα γλιτώσω απ' το ανθρωπίνο σφαγείο; Τότε σαν αστραπή χτύπησε τη σκέψη μου η ιδέα της απεργίας πείνας. Όχι μόνο για μένα. Για όλους. Ο Αντρέας συμφωνεί. Τι λέει η απομόνωση; Συμφωνεί. Ειδοποιώ τους φρουρούς. Έρχεται ο αξιωματικός. Του αναγγέλλω την απόφασή μου.

- Πόσο; Με ρωτά.

- Έως το τέλος.

- Δεν κάνεις καλά.

- Δικός μου λογαριασμός.

«Να πίνεις νερό με λίγη ζάχαρη», χτυπά ο Αντρέας. Πρώτη, δεύτερη, τρίτη, τέταρτη, πέμπτη μέρα. Οι πιο δύσκολες, γιατί ο οργανισμός διαμαρτύρεται, αντιδρά, πονά. Μετά ζαλάδες. Ξαπλώνω. Ημέρα δωδέκατη. Μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας. Ακούω τη γυναίκα μου να φωνάζει στους διαδρόμους: «Δολοφόνοι!». Θυμάμαι το τελευταίο μου μήνυμα: «Αρχίζω την τελευταία μου μάχη για τη Λευτεριά του Λαού μας...».

Ο Αντρέας χτυπά γρήγορα και δυνατά. Διαμαρτύρεται. Και μετά: «Δεν είναι η τελευταία. Θα δώσουμε μαζί κι άλλες ως την τελική νίκη...».

Με μεταφέρουν στα χέρια. Αυτοκίνητο. «Άγιος Παύλος...» [...]

Μίκης Θεοδωράκης, «Το Χρέος»

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

ΤΟ ΣΦΑΓΕΙΟ

Στίχοι-Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Το μεσημέρι χτυπάνε στο γραφείο
μετρώ τους χτύπους τον πόνο μετρώ
είμαι θρεφτάρι μ' έχουν κλείσει στο σφαγείο
σήμερα εσύ αύριο εγώ

Χτυπούν το βράδυ στην ταρατσα τον Ανδρέα
μετρώ τους χτύπους το αίμα μετρώ
πίσω απ' τον τοίχο πάλι θα 'μαστε παρέα
τακ τακ εσύ τακ τακ εγώ

Που πάει να πει
σ' αυτή τη γλώσσα τη βουβή
βαστάω γερά, κρατάω καλά

Μες στις καρδιές μας αρχινάει το πανηγύρι
τακ τακ εσύ τακ τακ εγώ
τακ τακ εσύ τακ τακ εγώ

Μύρισε το σφαγείο μας θυμάρι
και το κελί μας κόκκινο ουρανό
Μύρισε το σφαγείο μας θυμάρι
και το κελί μας κόκκινο ουρανό

ΚΑΙΡΟΣ ΝΑ ΔΕΙΣ

Στίχοι-Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Σου είπαν ψέματα πολλά,
ψέματα σήμερα σου λένε ξανά
κι αύριο ψέματα ξανά θα σου πουν,
ψέματα σου λένε οι εχθροί σου
μα κι οι φίλοι σου, σου κρύβουν την αλήθεια.

Ψεύτικη δόξα σου τάζουν οι ψεύτες
μα κι οι φίλοι σου με ψεύτικες αλήθειες σε κοιμίζουν,
πού πας με ψεύτικα όνειρα,
πού πας με ψεύτικα όνειρα;

Καιρός να σταματήσεις,
καιρός να τραγουδήσεις,
καιρός να κλάψεις και να πονέσεις,
καιρός να δεις.

ΕΙΣΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ

Στίχοι-Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Αυτό που ήσουν κάποτε θα γίνεις ξανά
πρέπει να γίνεις, πρέπει να κλάψεις.

Ο εξευτελισμός σου να γίνει τέλειος
Η εκπόρθηση να φτάσει ως τις ρίζες των βουνών
Είσαι Έλληνας, είσαι Έλληνας.

Πίνεις την προδοσία με το γάλα,
πίνεις την προδοσία με το κρασί.

Ο εξευτελισμός σου να γίνει τέλειος,
πρέπει να δεις, πρέπει να γίνεις,
αυτό που ήσουν κάποτε θα γίνεις ξανά

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΡΕΑ

ΕΙΜΑΣΤΕ ΔΥΟ

Στίχοι-Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

Είμαστε δυο, είμαστε δυο,
η ώρα σήμανε οχτώ
κλείσε το φως, χτυπά φρουρός,
το βράδυ θα 'ρθουνε ξανά
έμπα μπροστά, έμπα μπροστά
και οι άλλοι πίσω ακολουθούν
μετά σιωπή και ακολουθεί
το ίδιο τροπάρι το γνωστό
Βαράνε δυο, βαράνε τρεις,
βαράνε χίλιοι δεκατρείς
Πονάς εσύ, πονάω εγώ,
μα ποιος πονάει πιο πολύ
θα 'ρθει καιρός να μας το πει

Είμαστε δυο, είμαστε τρεις,
είμαστε χίλιοι δεκατρείς
Καβάλα πάμε στον καιρό
με τον καιρό με την βροχή
το αίμα πήζει στην πληγή
ο πόνος γίνεται καρφί

Ο εκδικητής ο λυτρωτής
είμαστε δυο, είμαστε τρεις
είμαστε χίλιοι δεκατρείς

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

1978-1989 ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΥΜΗΤΤΟΥ

Εξελέγη τρεις κατά σειράν φορές (1978, 1982 και 1986) δήμαρχος Υμηττού. Εμπνευστής και θεμελιωτής πανελλήνιων θεσμών και καινοτομιών στην τοπική αυτοδιοίκηση: Κ.Α.Π.Η. (Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων ιδρύοντας το πρώτο ΚΑΠΗ το 1981 στον μικρό και άπορο τότε Δήμο Υμηττού), Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο (θεσμός που διευρύνθηκε με την συμβολή του στην αρμόδια επιτροπή του Υπουργείου Πολιτισμού και αναπτύχθηκε τη δεκαετία του '80 σε όλη την Ελλάδα και τον ελληνισμό της διασποράς (Βέλγιο, Γερμανία, Κύπρο κ.α.), Θέατρο Βράχων Υμηττού-Βύρωνα (1986), *Φεστιβάλ Λόγου και Τέχνης*, 1ο Διεθνές Συμπόσιο υπαίθριας Γλυπτικής, πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι, δωρεάν θαλάσσια μπάνια, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη απόρων δημοτών, 22 υποτροφίες εσωτερικού και εξωτερικού επισίως σε φοιτητές Έλληνες και Ελληνοκύπριους, Κ.Ε.Τ.Α. (Κοινωνικό Εργαστήρι Τοπικής Αυτοδιοίκησης), διακρατικό πρόγραμμα-πilotο για τη μη χρήση τοξικών ουσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, Δανειστική Βιβλιοθήκη, Λαογραφικό Μουσείο για τις χαμένες πατρίδες, Μουσείο «Κάστρο του Υμηττού», δυο δημοτικά πάρκα Άρη Αλεξάνδρου και Πέτρου & Παύλου, ΙΚΑ Υμηττού, κλειστό γυμναστήριο στην Γυμναστική Ακαδημία. Εκπροσώπησε την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση επί τέσσερα χρόνια στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Εκλέχθηκε δυο φορές Αντιπρόεδρος της Πολιτιστικής Επιτροπής των Δήμων της Ευρώπης. Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του *Συνασπισμού*, αναδείχθηκε βουλευτής του το 1989 και το 1990.

- **Ε.Α.Π** (Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο)
- **Κ.Α.Π.Η** (Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων)
- **Θέατρο Βράχων** Υμηττού-Βύρωνα, μετονομασθέν «Μελίνα Μερκούρη».
- **«Φροντίδα στο Σπίτι»**, Πρόγραμμα μετονομασθέν «Βοήθεια στο Σπίτι».
- **11 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ** (1979-1989)
- Πιλοτικά, διακρατικά **Προγράμματα Πρόληψης από τη χρήση τοξικών ουσιών** στα γυμνάσια του Δήμου.
- **Διεθνή συνέδρια Γλυπτικής και Ποίησης**
- **Δωρεάν θερινά μπάνια**
- **Δημοτικό πούλμαν** που αγοράστηκε με δωρεές από ιδιώτες σε μαζική κλίμακα και τοπικές επιχειρήσεις.
- **Γήπεδα τένις, μπάσκετ και ποδοσφαίρου.**
- **Υποτροφίες για φοιτητές** εξωτερικού και εσωτερικού.
- **Οικονομική βοήθεια στους άπορους δημότες** σε μηνιαία βάση.
- **Ενίσχυση των Κυπρίων** αδελφών μας.
- **Πνευματικό Κέντρο** Δήμου Υμηττού.
- **Δημοτική Πινακοθήκη.**
- **Μουσείο Χαμένων Πατρίδων.**
- **Παιδική Κινηματογραφική Λέσχη.**
- **Δύο Δημοτικές δανειστικές βιβλιοθήκες.**
- **Καρναβάλι Υμηττού.**
- **Δημιουργία Παιδικού Σταθμού στο Δημαρχείο**
- **Πρώτος Βρεφονηπιακός Σταθμός** του ΠΙΚΠΑ για 75 παιδιά.
- **Δύο μοντέρνα αρχιτεκτονικά και κοινωνικά Άλση,** του Άρη Αλεξάνδρου και του Πέτρου και Παύλου.
- **Κλειστό Γυμναστήριο Αθλοπαιδιών**
- **Κ.Ε.Τ.Α. Προγράμματα Συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης**
- **Δημιουργία ΙΚΑ** και 3ος όροφος στο Δημαρχείο Υμηττού.
- **Εθνική και υπερκομματική πολιτική χωρίς διαχωρισμούς.**

Θέατρο Βράχων *Η ιστορία του θεάτρου Βράχων*, των Φεστιβάλ Λόγου και Τέχνης κι ακόλουθα εκείνων «Στη Σκιά των Βράχων», είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον οραματιστή, πρωτεργάτη και δημιουργό του θεάτρου Βράχων Υμηττού-Βύρωνα, Ανδρέα Λεντάκη, δημάρχου του Δήμου Υμηττού.

Θέατρο Βράχων. Δημοτικό Στάδιο Υμηττού. Η πρώτη είσοδος του θεάτρου Βράχων το 1986

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

1987-1993 ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΔΑ

Ιδρυτικό μέλος της νέας ΕΔΑ, την Διακήρυξη της οποίας συνέταξε και διατέλεσε πρόεδρος από το 1987 έως το 1993.

[...πολιτισμός στην καθημερινή ζωή]

[...] Πολίτης του κόσμου, φανατικός θιασώτης των θεσμών συμμετοχικής δημοκρατίας δεν δίσταζε να δανείζει το όνομά του, αυτό το μοναδικό κεφάλαιο, στα ιδρυτικά καταστατικά και στην πολιτιστική δράση μικρών και μεγάλων συλλόγων στην Ελλάδα, παντού στον κόσμο. Είναι χαρακτηριστικό ότι έδινε το όνομά του, αρκεί να υπήρχε η αίσθηση – και το ένστικτό του σπάνια λάθευε – ότι κάτι θα γινόταν σε μια μικρή γειτονιά. Δεν θα επεκταθώ, διότι θα αδικήσω πολλές από τις δραστηριότητές του σε αυτό το θέμα. Αυτό που τονίζει ο Λεντάκης ως πολιτισμό ήταν όχι ως ένα σημείο στη «γυάλα», αλλά ήθελε να περνάει στην καθημερινή ζωή του Έλληνα πολίτη.

Θα αναφερθώ σε δυο θεσμούς, στη δημιουργία, οργάνωση και δράση των οποίων η συμβολή του ήταν καταλυτική. Ο πρώτος ήταν ο θεσμός των Ελεύθερων Ανοικτών Πανεπιστημίων. Ξεκίνησε στο δήμο Υμηττού αλλά γνώρισε τεράστια άνθιση την περίοδο 1982-’89, Υπουργός Πολιτισμού η Μελίνα Μερκούρη. Τα ΕΑΠ όπως ήταν γνωστά, λειτούργησαν πολύ γρήγορα, οργανώθηκαν σε περισσότερους από 70 δήμους στην Ελλάδα με τη συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Σε ελάχιστο χρόνο, όσο χρειάζονταν για να υπερκεραστούν κάποιες γραφειοκρατικές διαδικασίες, ο θεσμός λειτούργησε και στο χώρο του απόδημου ελληνισμού (Γερμανία, Βέλγιο, Σουηδία, Αλεξάνδρεια, Κάιρομ Καναδά) αλλά αυτό δεν αρκούσε στον Λεντάκη. Με ευαισθησία και περίσκεψη ο θεσμός λειτούργησε για έξι ολόκληρα χρόνια σε χώρους εγκλεισμού. Αρχικά στο σωφρονιστικό κατάστημα ανηλίκων Κορυδαλλού και αργότερα στις γυναικείες φυλακές. Εδώ η συμβολή του Λεντάκη ήταν καταλυτική [...]

Απόσπασμα από την ανακοίνωση του Μανόλη Ν. Σταυρακάκη υπό τον τίτλο Ανδρέας Λεντάκης, ο πολιτισμός στην καθημερινή ζωή, στο «1997-2007 Δέκα χρόνια χωρίς τον Ανδρέα Λεντάκη», πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, Ίδρυμα Πολιτισμού και Εκπαίδευσης «Ανδρέας Λεντάκης», Αθήνα 2010

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

1993-1999

Τον Ιούλιο του 1993 παραιτήθηκε από βουλευτής και από πρόεδρος της ΕΔΑ και προσχώρησε στο νεοσύστατο κόμμα της *Πολιτικής Άνοιξης*. Εξελέγη βουλευτής (πρώτος σε σταυρούς) τον Οκτώβριο του 1993 και υπήρξε κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του κόμματος. Ο απολογισμός του έργου του (1993-1996) ήταν εντυπωσιακά μεγάλοι: 597 ερωτήσεις σε υπουργούς, 73 επίκαιρες ερωτήσεις, 285 αναφορές.

Το 1994 διεκδίκησε τον Δήμο Αθηναίων ως υποψήφιος καταθέτοντας μέσω του συνδυασμού *Δικαίωμα στη Ζωή* ένα ρηξικέλευθο πρόγραμμα που στη συνέχεια βρήκε πολλούς μιμητές.

Μέλος της Διακομματικής Επιτροπής του Κοινοβουλίου στη Βορειοατλαντική Συμμαχία, της Διακομματικής Επιτροπής στο Συμβούλιο της Ευρώπης, της Διακομματικής Επιτροπής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, της Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού, της Επιτροπής Βιβλιοθήκης της Βουλής και της Διεθνούς Ενώσεως του Κοινοβουλίου, της Επιτροπής Θρησκευμάτων και Ορθοδοξίας, της οποίας υπήρξε και Γραμματέας κ.ά. Συνέβαλε στη θεσμοθέτηση του δεύτερου βαθμού Αυτοδιοίκησης (Νομαρχιακής), ενώ καταλυτική υπήρξε η παρέμβασή του για τη διατήρηση της ιερότητας του περιβάλλοντα χώρου των Μετεώρων, ώστε να μην επιτραπεί η εμπορική του εκμετάλλευση, ενώ καθοριστική υπήρξε η συμβολή του στην παρέκκλιση του ΜΕΤΡΟ στον Κεραμεικό και την σωτηρία των μνημείων.

Το 1989 πρότεινε με βαθιά δημοκρατική συνείδηση και μοναδική τόλμη την αποφυλάκιση των απριλιανών για λόγους ανθρωπιστικούς και πολιτικούς, πρόταση που επανέλαβε στη Βουλή το 1996.

[... και δικαιώνεται και συνεχίζεται]

[...] Η Αυτοδιοίκηση στον μεταπολιτευτικό κύκλο, έχει διαγράψει δυο μεγάλους ιστορικούς κύκλους και υπάρχει ένας τρίτος κύκλος, ο οποίος έχει ανοίξει και είναι το μεγάλο ζητούμενο, πότε θα τον κατακτήσει αυτόν η αυτοδιοίκηση της πατρίδας μας. Ο πρώτος ιστορικός κύκλος ήταν η αλλαγή των χαρακτηριστικών της τοπικής αυτοδιοίκησης από τα συνδικαλιστικά χαρακτηριστικά που είχε το 1974 σε χαρακτηριστικά τοπικής λαϊκής εξουσίας. [...]

[...] Σε αυτόν τον ιστορικό κύκλο, η συμβολή του Ανδρέα ήταν καθοριστική. Στο να διαμορφωθεί αυτό το μίγμα, το οποίο σήμερα είναι ένα πολύ σημαντικό κεκτημένο για την τοπική αυτοδιοίκηση, η συμβολή του Ανδρέα ήταν απίστευτη.

Θυμάμαι ακόμα, γιατί συζητάγαμε πολύ συχνά με τον Ανδρέα, όταν σε διάφορες εκδηλώσεις μαζεύονταν κόσμος από κάτω και ανάλογα με την πολιτική τοποθέτηση έλεγαν διάφορα συνθήματα, θυμάμαι λοιπόν να είναι από τη μια πλευρά η παραδοσιακή αριστερά και από την άλλη το ΠΑΣΟΚ, και οι μεν φώναζαν «ο αγώνας τώρα δικαιώνεται», και οι άλλοι φώναζαν «ο αγώνας τώρα συνεχίζεται», και ο Ανδρέας έλεγε: «ο αγώνας και δικαιώνεται και συνεχίζεται».

Αυτή ήταν η φιλοσοφία του Ανδρέα, ήταν η ζύμη πάνω στην οποία ζυμώθηκε πολύ ωραία τότε το κίνημα της αυτοδιοίκησης που έδωσαν τα χαρακτηριστικά μιας πραγματικής τοπικής λαϊκής εξουσίας [...]

Απόσπασμα από την ανακοίνωση του Σταύρου Μπένου υπό τον τίτλο *Ανδρέας Λεντάκης, εκ των πρωτοπόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης*, στο «1997-2007 Δέκα χρόνια χωρίς τον Ανδρέα Λεντάκη», πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, Ίδρυμα Πολιτισμού και Εκπαίδευσης «Ανδρέας Λεντάκης», Αθήνα 2010

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

[...το χάρισμα της χειρονομίας]

[...] Υπήρξε ένας άνθρωπος που έχει το εξής σπάνιο χάρισμα: να μπορεί και τώρα κανείς να απολαύσει την ευρύτητα και τη δροσιά της σκέψης του στα βιβλία του ή σε όσους επίμονα -ελπίζω- συλλέξουν την αρθρογραφία του.

Αλλά από την άλλη μεριά, είχε αυτό το ανεπανάληπτο χάρισμα για όσους τον γνωρίσανε: το χάρισμα της χειρονομίας. Αυτού του πραγματικού ανθρώπου, και αναφέρομαι πάλι στους νέους που βλέπουν «πολιτικούς» ή «διανοούμενους» με καρφισσωμένα χαμόγελα, με τυποποιημένες στάσεις, μια κατασκευή των Image Makers. Μια κατασκευή ευπώλπτου προϊόντος. Μια κατασκευή οιονεί διαφημιστική.

Η δύναμη των ανθρώπων σαν τον Ανδρέα ήταν ότι ήταν διδακτική και η χειρονομία τους. Και το χαμόγελό του αν μιλούσε στην άκρη των χειλιών του, που νοηματοδοτούσε τις αποχρώσεις των πραγμάτων. Και πιστεύω ότι ο Ανδρέας συνέβαλε, ώστε μια μεταπολιτευτική νέα γενιά, να μην παγιδευτεί στους μύλους είτε της δογματικής σκέψης, είτε της σκέψης και στάσης ζωής χωρίς αρχές, έτσι ώστε η συμβολή του να είναι πολύ περισσότερη από αυτήν που αποτυπώνεται στο έργο που μπορεί να μετρηθεί.[...]

Από τον χαιρετισμό του Πέτρου Ευθυμίου
πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου,
Ίδρυμα Πολιτισμού και Εκπαίδευσης
«Ανδρέας Λεντάκης», Αθήνα 2010

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΣΚΑΛΑΣ ΩΡΩΠΟΥ ΙΙΙ

Το δειλινό κρασί
και τα βουνά της Εύβοιας
λουλάκι.

Ύρα που συναντιόμαστε κρυφά
με την ευαισθησία.
Της φύσης ειδύλλιο
και της καρδιάς
μέσ' απ' το σύρμα του Ωρωπού.

Βαδίζουμε προς την πρόοδο
θα φέρουμε τον πολιτισμό
Κλίνετε επί δεξιά
θα κάνουμε
τον άνθρωπο
άνθρωπο
Κλίνετε επ' αριστερά
Προσφέρουμε την ευημερία
κι εορτασμούς επετείων

Δίνουμε
τάξη κι ασφάλεια
Μεεεταβολή
Χαρίζουμε ψυχία
Αλτ.
Αναμορφώνουμε
τη χώρα
οικοδομούμε
μια νέα πατρίδα
Εμπρός μαρς
ένα δύο
εν δυο
εν δυο
βαδίζουμε για μια νέα Ελλάδα
Λάβετε θέσιν
για μια νέα Ελλάδα
Σκοπεύσατε
για μια νέα Ελλάδα
Πυρ.

Ανδρέας Λεντάκης Τοτεμισμός,
Τυπωθήτω-Δαρδανός, (1974) 2008

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ
(1935-1997)

Από την κατάληψη του χώρου της ΕΛΚΟ, του Δημάρχου Υμηττού (Ιαν.1984)

Ο Ανδρέας Λεντάκης επιβλέπει τις εργασίες εγκατάστασης του θεάτρου Βράχων «Μελίνα Μερκούρη», καλοκαίρι 1986.
Λίγους μήνες μετά πραγματοποιήθηκε εκεί το 8ο Φεστιβάλ Λόγου και Τέχνης του Δήμου Υμηττού

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

Υπήρξε δραστήριος συγγραφέας συμμετέχοντας παράλληλα σε πανεπιστημιακές διαλέξεις εισηγήσεις και επιστημονικές διοργανώσεις με αντικείμενο την πολιτική, την ιστορία, την φιλολογία και την κοινωνική ανθρωπολογία.

Το συγγραφικό του έργο αριθμεί περισσότερα από 30 βιβλία (ιστορικά, αρχαιολογικά, λογοτεχνικά,

εθνολογικά και πολιτικά), καθώς και δεκάδες άρθρα που δημοσιεύθηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά. Καθηγητής επί χρόνια σε Σχολή Δημοσιογραφίας και συνεργάτης σε πανεπιστήμια. Δημοσίευσε πάνω από 450 λήμματα στην Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια και στην Εγκυκλοπαίδεια *Υδρία*.

[... Η άλλη όψη της πολιτικής]

[...] Μια προσεκτικότερη ανάλυση του έργου αλλά και των οραματισμών, δηλαδή των στόχων του Λεντάκη, θέλει την προσωπικότητά του να έχει σμιλέψει αριστοτεχνικά αυτό που οι Γάλλοι αποκαλούν *formation*, δηλαδή κατάρτιση, η κλασική παιδεία και ειδικά η αρχαία ελληνική γραμματεία, ως άριστος φιλόλογος που υπήρξε ο ίδιος. Ωστόσο η ανάλυση αυτή παραμένει απλώς ονομαστική. Δεν αποδίδει το βάθος και κυρίως το πλάτος των γνώσεών του. Απαράμιλλη υπήρξε η συνδυαστική ικανότητα που είχε, με την οποία αξιοποιούσε γνώσεις και θεματικές, γνωστικά αντικείμενα, συγκεκριμένες ή και προσκείμενες επιστήμες των ιστορικών και φιλολογικών επιστημών. Αυτή η διαρκής αναζήτηση του ενδιάμεσου χώρου στο επιστητό, όπου συναντώνται, τέμνονται και κάποτε συγχέονται ή και συμφύονται επιστημονικές γνώσεις, είναι γνώρισμα ξέχωρων και προικισμένων ατόμων, ανήσυχων από τη φύση τους. Παράλληλα και επάλληλα, όποια πρόσοδο έχει σημειώσει το ανθρώπινο πνεύμα, στηρίχθηκε σε αυτό που λέγεται «σπάσιμο του ειδώλου» που καθιέρωναν οι μέχρι τη στιγμή εκείνη ιεροφάντες της γνώσης. Τρεις θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι οι συνιστώσες που συγκροτούν τον κορμό της πολυδαίδαλης κατά τα άλλα επιστημονικής σκέψης του Ανδρέα Λεντάκη. Πρώτον, μια αναζήτηση της παγκοσμιοποίησης στη βιοψυχική οντότητα του ανθρώπου, έτσι όπως αυτή προσλαμβάνει πολιτιστική μορφή και οντότητα. Ο έρωτας και η έμφυλη ή και διαφυλική σχέση, είναι ένα κύριο στοιχείο που ορίζει την παγκοσμιοποίηση αυτή. Η σχέση των δυο φύλων με πολιτικό σημαίνόμενο,

Η αναζήτηση αυτή οδηγεί στη διακρίβωση αρχετυπικών προτύπων, τα οποία ταυτόχρονα αποτελούν και πρότυπα συμπεριφοράς.

Δεύτερον, ένας ελληνοκεντρισμός, υπό την έννοια της αναζήτησης της ιστορικής συνέχειας στη συμπεριφορά και τις κοινωνικές αναπαραστάσεις του ελληνισμού. Η αναδίφηση στις πηγές, γίνεται από τον ίδιον άμεσα. Η βαθιά γνώση της ελληνικής γραμματείας, συνιστά για τον Λεντάκη ένα δόκιμο, όσο και απαραίτητο όχημα, για το οποίο πραγματώνει τη μετάβασή του στη σύγχρονη προβληματική.

Τρίτον, η μέχρι τώρα εδώ θεματολογία στο ριπίδιο των επιστημονικών ενασχολήσεων του Λεντάκη, έχει έμμεσα αλλά σαφώς πολιτικό περιεχόμενο. Όχι μόνο γιατί οποιαδήποτε σχέση ανθρώπου με άνθρωπο κρίνεται από τη δομή εξουσίας στην οποία αναπαύεται, αλλά στο βάθος της σκέψης του Ανδρέα διακρίνονται και κυριαρχούν οι εξισωτικές «ιδέες». Οι σχέσεις κατ' αυτόν παρατάσσονται οριζόντια, δεν συντάσσονται κάθετα.[...] Η εξισωτική αυτή λογική των σχέσεων που καλό θα ήταν να την αποκαλούσαμε σχέση ισοτιμίας, στην πραγματικότητα είναι η δημοκρατική αντίληψη όπως αυτή διαποτίζει την καθημερινή πρακτική. Ο ελληνοκεντρισμός του Ανδρέα Λεντάκη από τη φύση του, έχει γαλβανιστεί με τις οικουμενικές αξίες, όχι μόνο γιατί έχει δοκιμαστεί στα αλώνια της Αριστεράς αλλά γιατί ο ίδιος είναι Έλληνας της διασποράς. Δηλαδή ανήκει σε αυτό που μπορούμε να χαρακτηρίσουμε οικουμενικός Ελληνισμός [...]

Αποσπάσματα από την ανακοίνωση του Νεοκλή Σαρρή υπό τον τίτλο *Επιστήμη και πολιτισμός: Η άλλη όψη της πολιτικής*, στο «1997-2007 Δέκα χρόνια χωρίς τον Ανδρέα Λεντάκη», πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, Ίδρυμα Πολιτισμού και Εκπαίδευσης «Ανδρέας Λεντάκης», Αθήνα 2010

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

Ανάμεσα στα σημαντικότερα βιβλία του συγκαταλέγονται: *Ο Έρωτας στην Αρχαία Ελλάδα*, (Εκδ. Καστανιώτη), *Οι νεοφασιστικές οργανώσεις στην νεολαία*, (πρώτη έκδοση, 1963, από τη ΔΚΝ Γρηγόρης Λαμπράκης), *οι Παρακρατικές Οργανώσεις και η 21η Απριλίου, ο Τοτεμισμός*, (ποιητική συλλογή), *Η Παλατινή Ανθολογία, η Ιερά Πορνεία, Ανακρέων και Ανακρεόντεια* (ποιητική μετάφραση), *Η καταστροφή της Μήλου το 18ο αιώνα*, (Αθήνα 1974) κ.α.

Υπήρξε εκδότης των περιοδικών *ΕΝΑ* και *ΔΥΟ*, που απαγορεύτηκαν από τη δικτατορία και διευθυντής της εφημερίδας *Ελληνική Αριστερά* της ΕΔΑ από το 1976 έως το 1978. Δεκάδες άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες (*Νέα, Ελευθεροτυπία, Έθνος, Βήμα, Αυγή, Εξόρμηση, Ριζοσπάστης, Καθημερινή, Αδέσμευτος Τύπος και Πρώτη*) και σε περιοδικά (*Επιθεώρηση Τέχνης, Οικονομικός Ταχυδρόμος, ΑΝΤΙ, Πανσπουδαστική, Αρχαιολογία, Διαβάζω, Η Λέξη, Ομπρέλα*) καθώς και σε Επετηρίδες.

[...] Νομίζω πως σκοπός της ποιητικής μετάφρασης δεν είναι η απλή μεταφορά ενός έργου σε μια άλλη γλώσσα, αλλά η μετεμψύχωσή του. Δεν είναι αντανάκλαση των λέξεων μιας γλώσσας με τις λέξεις μιας άλλης, αλλά η αναβίωσή του έργου σε μια νέα εποχή, σε ένα νέο λαό. Αν ένα λογοτεχνικό έργο της αρχαιότητας έχει κάτι να πει και στην σημερινή εποχή, αν μπορεί ακόμη να συγκινεί, τότε σημαίνει πως μέσα του κρύβει την αναγκαιότητα της μετάφρασης.

Κατά συνέπεια ο σκοπός της μετάφρασης πηγάζει από αυτή την αναγκαιότητα. Και η επιτυχία της κρίνεται από το πόσο μετάδωσε την ζωντανή συγκίνηση που ενυπάρχει στο έργο αυτό και σήμερα[...]

[...] Τα μεγάλα έργα τέχνης έχουν μια ιδιότητα που θα την έλεγα ιδιότητα της διαχρονικής προοπτικής. Αυτή τους η ιδιότητα μεταμορφώνει τις αποστάσεις, διευρύνοντας συνεχώς τα όρια του ποιητικού, του τραγικού ή του κωμικού πυρήνα, και έτσι το έργο σώζεται στη ζωή. Το παλιό κρασί δε χάλασε. Απεναντίας, μπήκε στα καινούργια μπουκάλια και εξακολουθεί να ευφραίνει και να μεθάει. Το γνήσιο έργο τέχνης είναι οργανισμός ζωντανός. Δεν είναι συντηρημένο πτώμα, ούτε μουσειακό έκθεμα. Αφού ένα έργο τέχνης είναι διαχρονικό, ξεπερνάει δηλαδή της εποχής του τα όρια και συγκινεί και μια άλλη εποχή, τότε η μετάφραση αυτό ακριβώς έχει να κάνει. Να συλλάβει αυτή τη ζωντανή ψυχή που κυκλοφορεί από γενιά σε γενιά και υπερνικά το χρόνο και να τη δώσει, όχι σαν ένα νεκρό μουσειακό έκθεμα, αλλά έτσι που να κρούσει τις χορδές της ευαισθησίας μας, μιλώντας στο νου και στην καρδιά μας.

Ανδρέας Λεντάκης, από τον πρόλογο της *Παλατινής Ανθολογίας*, ποιητική μετάφραση από τα αρχαία ελληνικά, Α΄ Έκδοση Κέδρας 1972, Β΄ Έκδοση Δωρικός 1987.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

[...Ο μόνος τρόπος να αγαπά κανείς]

[...] Ο Ανδρέας φαινόταν να έχει αξίες ριζωμένες στην Ελλάδα και την παράδοσή της, στους ανθρώπους και τους κοινωνικούς τους αγώνες. Είχε όμως ταυτόχρονα τα μάτια ανοικτά και άκουε τους απειλητικούς ήχους της εποχής, τους ήχους από το παρόν και το μέλλον. Οι δεσμοί του Ανδρέα –και αυτό πρέπει να τονιστεί– με την ελληνική ας το πούμε ιδιοσυστασία, υπήρξαν δεσμοί συγκρούσεων και πράξης, και όχι τα παχιά υποκριτικά λόγια, που συνθηθίζουν άλλοι.

Έτσι, ο πολιτισμός του τόπου ή η ανάγκη μιας άλλης παιδείας, εκτός από τα αιτήματα της πολιτικής του, αποτελούσαν και στάση ζωής. Και υποθέτω και αίτημα της ψυχής του. Την Ελλάδα ό,τι ξεπηδά από τους βράχους, τα μνημεία ή τη μουσική της, ο Λεντάκης φαινόταν να κουβαλά μέσα του. Με έναν τρόπο όμως περίεργο, σχεδόν απόμακρο. Σαν να την αγαπούσε πολύ, ενώ ταυτόχρονα την αρνιόταν. Σαν να της είχε εμπιστοσύνη, ενώ αναγνώριζε τις αδυναμίες της.

Χρειάζεται να ζησει πολλά, αγαπητοί φίλοι, ή να έχει μια σοφία άλλη, για να εννοήσει ότι αυτή η αγάπη η αντιθετική, είτε για ανθρώπους πρόκειται είτε για τόπους, είναι ο μόνος τρόπος να αγαπά κανείς.

Ελπίζω, ότι οι εισαγωγικές αυτές παρατηρήσεις θα βοηθήσουν στην κατανόηση του Ανδρέα Λεντάκη ως όντως πολιτικού. Διότι ο πολιτικός Ανδρέας είχε χαρακτηριστικά που σπανίζουν σήμερα. Θα έλεγα μάλιστα, όχι μόνο στον ελληνικό αλλά και στον ευρωπαϊκό χώρο.

Υπήρξε οραματιστής αλλά ταυτόχρονα νους πρακτικός, επαναστάτης αλλά και με σεβασμό στις συντηρητικές αξίες, άνθρωπος της φαντασίας αλλά και ρεαλιστής.

Τον τίτλο του πολιτικού όντος, ο Ανδρέας Λεντάκης δικαιούται από τα όσα χρόνια τον θυμόμαστε εμείς οι παλιότεροι. Από τα χρόνια του φοιτητικού κινήματος ή της δικτατορίας της εξορίας κι αργότερα της κοινοβουλευτικής του δράσης. Τέλος, από τη ριζοσπαστική του παρουσία –και αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τη σημερινή περίπτωση– στα πράγματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Εκεί έδωσε νέα πνοή, άνοιξε δρόμους δύσκολους και δημιουργικούς.

[...] είχε πάντα ένα δημόσιο λόγο ή, ακόμα περισσότερο, μια πράξη αντίθετη με την Ελλάδα του συρμού και της ευκολίας. Η πολιτική του αντίληψη, υπήρξε κατά βάθος μια ηθική στάση. Μια τέτοια ηθική στάση εκπορεύεται εκ των έδων και δεν μετράμε με το υποδεκάμετρο αν αυτή ή η άλλη έκφρασή της θα φέρει κάποιο αποτέλεσμα. Είναι άλλωστε αλήθεια –και εδώ έρχεται ο δεύτερος χαρακτηρισμός του Ανδρέα Λεντάκη, εκείνος του πατριώτη– ότι από καιρό τώρα κατέχει εμένα, αλλά πιστεύω και όλους εσάς η αγωνία για την ελληνική υπόθεση. Μου φαίνεται ότι η πορεία, που ακολουθούμε, είναι πορεία άγονη και γεμάτη φτιασίδια. Δεν εννοώ βέβαια την οικονομική μας πρόοδο, ούτε την εξωτερική πολιτική ή τη λειτουργία των θεσμών. Εκεί, ο καθένας έχει τη γνώμη του. Και η δική μου δεν έχει κανένα λόγο να ζυγίζει περισσότερο.

Εννοώ τα θέματα του πολιτισμού και της παιδείας. Αυτά που συνιστούν το εθνικό μας ήθος και, όπως λένε οι σοφοί, είναι προϋπόθεση και κριτήριο για όλα τα άλλα. Εμείς φτάσαμε να τα θεωρούμε παρένθεση [...]

Απόσπασμα από την ανακοίνωση του Γιώργου Γραμματικάκη υπό τον τίτλο *Ανδρέας Λεντάκης, ο ευρυμαθής*, στο «1997-2007 Δέκα χρόνια χωρίς τον Ανδρέα Λεντάκη», πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, Ίδρυμα Πολιτισμού και Εκπαίδευσης «Ανδρέας Λεντάκης», Αθήνα 2010

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΕΝΤΑΚΗΣ (1935-1997)

[...] Δυστυχώς, δεν προβλέπω τίποτα το ανθρωπινότερο για το αύριο. Καμία ημερομηνία δεν φαίνεται πως θα γίνει ορόσημο, για καλύτερες συνθήκες ζωής. Δυστυχώς επτωχεύσαμε. Είναι παρανοϊκό αυτό που συμβαίνει σε παγκόσμια κλίμακα. Όλοι αυτοί οι μεγαλοκρετίνοι που σχεδιάζουν και κατευθύνουν το μέλλον μας, μάς οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια και λογική παραφρόνων, στην καταστροφή. Καμιά αντίσταση από την πλειοψηφία. Κοπάδια χορτασμένων προβάτων ή μάζες δυστυχισμένες και ανήμπορες από την οικονομική καταπίεση; Η μειοψηφία διαμαρτύρεται, φωνάζει, καταδικάζει, κρούει τον κώδωνα του κινδύνου αλλά δεν έχει τη δύναμη να εμποδίζει την επερχόμενη ηθική, ψυχολογική και βιολογική φθορά, ως θανάτου της ανθρωπότητας και του περιβάλλοντος. Η επανάσταση τελείωσε, δυστυχώς! Ζήτω η συναίνεση του θανάτου! [...]

Από άρθρο του Ανδρέα Λεντάκη
στο περιοδικό «Ομπρέλα»,
τεύχ. 10, Δεκέμβριος 1990

